

DOI 10.26886/2311-4517.6(91)2023.2

УДК 658.586

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОСИСТЕМІ СТАРТАПІВ

Роман Федоров, аспірант

<https://0000-0001-7399-4761>

e-mail: studenttutu@gmail.com

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Україна, Ужгород

Стаття присвячена вивченню впливу венчурного інвестування на розвиток стартапів . Проаналізовано різні підходи до визначення економічної категорії стартап. Методологію дослідження складають: історичний підхід, метод порівняння та наукового абстрагування. Отримані результати будуть використані у подальших дослідженнях розвитку стартапів. Представлені результати дослідження механізмів взаємодії венчурних інвестицій та стартапів. Розкрита сутність, особливості й характер даного процесу.

Ключові слова: *стартап, інновації, венчурне інвестування, розвиток.*

Roman Fedorov, Postgraduate student , Venture investment in the startup ecosystem / State Higher Education Institution Uzhgorod National University, Roman Fedorov

The article is devoted to the study of the impact of venture capital investment on the development of startups. Different approaches to defining the economic category of a startup are analyzed. The research methodology consists of: a historical approach, a method of comparison and scientific abstraction. The obtained results will be used in further research on the development of startups. The results of the study of

mechanisms of interaction between venture capital investments and startups are presented. The essence, features and character of this process are revealed. Keywords: category, process, regional economy, space, spatial development.

Key words: *startup, innovation, venture capital investment, development.*

Роман Федоров, аспірант, Венчурные инвестиции в стартап-экосистему / Государственное высшее учебное заведение «Ужгородский национальный университет», Украина, Ужгород

Статья посвящена исследованию влияния венчурных инвестиций на развитие стартапов. Анализируются разные подходы к определению экономической категории стартапа. Методологию исследования составляют: исторический подход, метод сравнения и научная абстракция. Полученные результаты будут использованы в дальнейших исследованиях по развитию стартапов. Представлены результаты исследования механизмов взаимодействия венчурных инвестиций и стартапов. Раскрыты сущность, особенности и характер этого процесса. Ключевые слова: категория, процесс, региональная экономика, пространство, пространственное развитие.

Ключевые слова: стартап, инновации, венчурные инвестиции, развитие.

Вступ. Сьогодні важливим фактором економічного зростання та акселератором стійкої економічної моделі в майбутньому є стартапи та нові бізнес-моделі, які вони створюють. Основою інноваційної політики провідних держав світу є формування ефективного середовища для стартапів та їх підтримка на ранній стадії розвитку. Із метою підтримки процесів створення стартапів приймають закони,

просувають спеціальні навчальні програми, орієнтовані на розробку стартапів у межах академічного середовища, інвестують у створення лабораторій тестування бізнес-ідей чи технологій, на яких базуються стартапи та їх бізнес-моделі. Проте для переходу стартапу від концептуальної стадії формування ідеї та першої версії бізнес-моделі необхідні фінансові ресурси, які допоможуть стартапам на етапі запуску. У розвинених країнах, які займають лідерські позиції в розвитку стартапів, таких як США, Індія, Канада, активно працює ринкова інфраструктура інновацій, невід'ємне місце в якій займають венчурні фонди та венчурні компанії. Процес венчурного інвестування в стартапи реалізується із застосування різноманітних механізмів, що є предметом цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом відбувається підвищення інтересу науковців до питань венчурного інвестування. Дослідження механізмів венчурного інвестування стартапів розкриває О. І. Дума [1], особливості венчурного інвестування розкриті у роботах Мордань Є.Ю., Відменко Ю.В., Кобець Ж.О. [2], напрями вдосконалення механізмів венчурного фінансування опрацьовано у статтях К. О. Рапута [3], не менш цікаві роботи з обраної теми публікують іноземні автори такі як Вільям Джейнвей, Рамана Нанда, Метью Родс-Кропф [4]. Шарма Акшат [5] та інші.

Формулювання мети статті та завдань. Перед нами поставлена мета проаналізувати взаємозв'язок між венчурними інвестиціями та стартапами.

Виклад основного матеріалу. Національна система венчурного інвестування для багатьох розвинутих країн світу є об'єктивною необхідністю, що зумовлена специфікою створення у розвинених країнах інноваційної економіки, терміною потребою у забезпеченні

відтворення національного багатства на основі високих технологій. Венчурне інвестування – це один із найбільш ефективних способів фінансування венчурним капіталом приватних підприємств, які займаються ризиковими науково-дослідницькими та конструкторськими розробками [6]. Згідно із Законом України “Про інститути спільного інвестування”, венчурний фонд – недиверсифікований інститут спільного інвестування закритого типу, який здійснює виключно приватне (закрите) розміщення цінних паперів інститутів спільного інвестування (ICI) серед юридичних та фізичних осіб [7].

При дослідженні механізмів венчурного інвестування в екосистемі стартапів, ми виявили їх роль як каталізатора “креативного знищення”, яке приносять стартапи на свої ринки, та як фактор посилення капіталізації перспективних технологій і бізнес-моделей. Венчурні інвестиції – це є безтерміновий, безпроцентний, безповоротний вклад капіталу в стартап із очікуваною мультиплікацією в результаті швидкого масштабування стартапу.

Життєвий цикл інноваційного підприємства, яке користується венчурними інвестиціями, складається з таких етапів:

1) «Насінний» етап (передстартове фінансування) і нульовий етап фінансування – передбачає здійснення науково-дослідних робіт зі створення прототипу, подання заявки на патентування, розроблення бізнес-плану, формування бізнес-пропозиції.

2) Початковий (Start-up) період і перший етап фінансування. Цей етап виникає під час виходу венчурного підприємства на ринок.

3) Період розвитку, або другий етап фінансування. Цей етап передбачає вкладення коштів в активне зростання венчурного підприємства, оптимізацію та масштабування продукту на різних

ринках (розширення виробництва, маркетингова компанія, збутова політика і диверсифікація продукції).

4) Період експансії (Expansion) передбачає завершення стадії розробки, швидке розширення підприємства шляхом збільшення його активів, збільшення асортименту, формування якісної команди, розширення охоплення ринку та формування маркетингової стратегії.

5) Період зростання. Цей період супроводжується стабільними позиціями підприємства на ринку, зростаючими обсягами продажу .

У 2022 році глобальний ринок венчурних інвестицій скоротився на 35% та становив лише \$415 млрд.

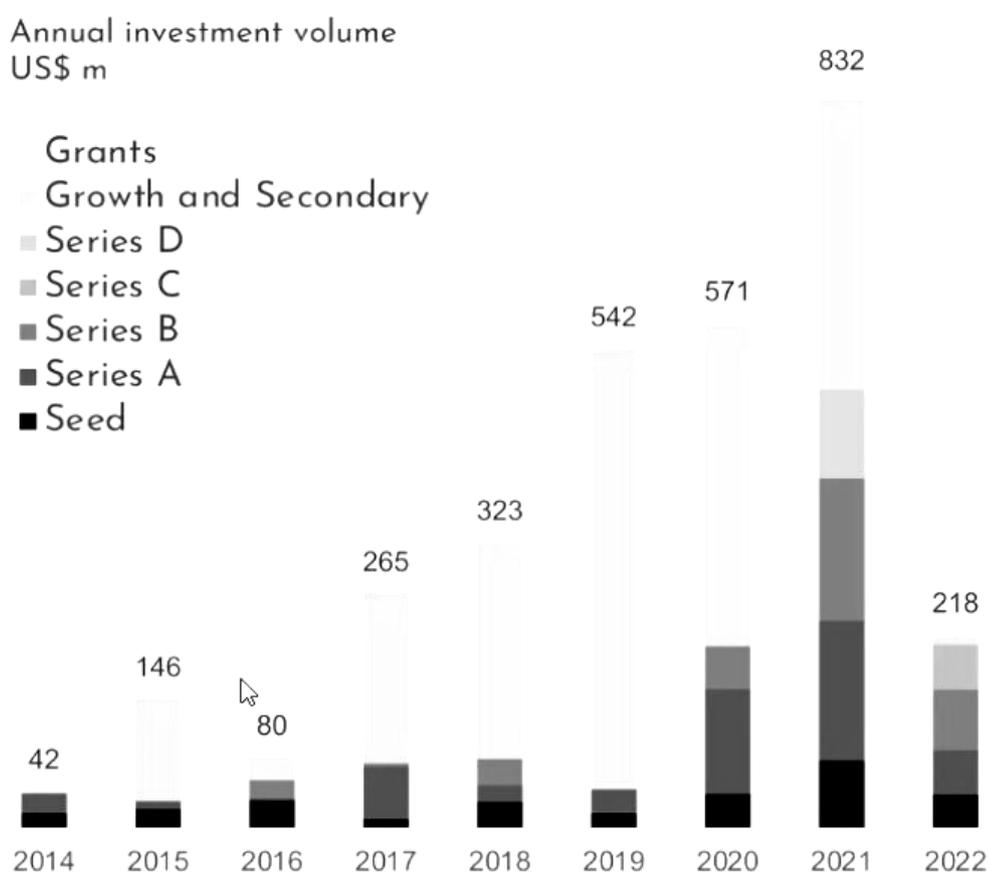

Рис.1. Інфографіка: AVentures Capital [8]

Але вже за перший квартал 2023-го стартапи підняли \$41,1 млрд. Це на 37% більше, ніж за четвертий квартал 2022-го.

Зазначається, що таке падіння частково обґрунтоване і загальними світовими економічними тенденціями: за 2021–2022 роки в ЄС і США обсяг венчурних інвестицій просів на 20–30%.

При цьому, більшість українських компаній показали зростання навіть на тлі падіння обсягів нових інвестицій.

У 2023 році інвестори будуть інвестувати в ШІ-стартапи, що розв'язують нагальні проблеми в медицині, безпеці даних, створенні контенту та криптовалюти. [9]

Висновки та перспективи подальших розвідок у цьому напрямку.

Створення та розвиток стартапу як форма фінансування інноваційних проєктів є складним і багатограним процесом. Засновники стартапу та венчурні інвестори мають вирішувати ряд проблем, пов'язаних як з самим проєктом, так і з його фінансуванням на різних етапах. Одним із шляхів подолання цієї проблеми є створення ефективного механізму венчурного фінансування стартапів. Незважаючи на те, що сьогодні венчурний ринок в Україні є відносно молодим і перебуває на початковій стадії свого формування, він має значний потенціал прискореного розвитку. Підтвердженням цього факту є як збільшення обсягів венчурного фінансування вітчизняних стартапів за рахунок приватного капіталу, так і успішно функціонуючі стартап проєкти. На державному рівні активно функціонує Український фонд стартапів, метою якого є фінансування перспективних проєктів на передпосівній та посівній стадіях. Розвиток національного законодавства в напрямі гармонізації його з міжнародними стандартами було визначено практичними напрямками вдосконалення механізму венчурного фінансування стартапів в Україні за рахунок державних коштів.

Література:

1. О. І. Дума. Механізми венчурного інвестування в стартапи.- Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку - № 2 (8), 2022 – с.169-182.
2. Мордань Є.Ю., Відменко Ю.В., Кобець Ж.О. Венчурне інвестування в Україні та світі: сучасні тенденції та особливості розвитку. - гроші, фінанси і кредит -Випуск 17. 2018 – с.391-399.
3. К. О. Рапута. Напрями вдосконалення механізму венчурного фінансування стартапів в Україні - Інвестиції: практика та досвід № 2/2021. – с. 56-65.
4. William Janeway, Ramana Nanda and Matthew Rhodes-Kropf (2021) Venture Capital Booms and Startup Financing - Harvard Business School. – 21-116 pp.
5. Sharma, Akshat. (2021). Entrepreneurial Finance: External Financing Mechanisms of Start-ups with Special Emphasis on the Role of Venture Capital in the Indian Start- up Ecosystem. International Journal of Scientific and Management Research. 04. 2021.
6. Гук О.В., Манаєнко І.М. Венчурне інвестування стартап-проекту на різних етапах його розвитку. - Економіка та управління підприємствами, Випуск 29. 2019.- с.151-156.
7. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>
8. Журнал NEW VOICE[Електронний ресурс]. Режим доступу: - <https://biz.nv.ua/ukr/tech/venchurni-investiciji-u-2022-to-zminila-viyna-v-ukrajini-novini-ukrajini-50327524>.
9. Журнал Forbes Ukraine [Електронний ресурс]. Режим доступу: - <https://forbes.ua/innovations/u-yaki-startapi-naykrashche-investuvati-gid-vid-venchurnoi-investorki-viktorii-tigipko>.

References:

1. O. I. Duma. (2022) Mekhanizmy venchurnoho investuvannya v startapy [Mechanisms of venture investment in startups], - Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya ta problemy rozvytku [Management and entrepreneurship in Ukraine: stages of formation and development problems] - No. 2 (8) -p p.169-182. [in Ukrainian].
2. Mordan' YE.YU., Vidmenko YU.V., Kobets' ZH.O. (2018) Venchurne investuvannya v Ukrayini ta sviti: suchasni tendentsiyi ta osoblyvosti rozvytku [Venture investment in Ukraine and the world: current trends and features of development] - hroshi, finansy i kredyt [money, finance and credit],- vol, 17. - pp. 391-399. [in Ukrainian].
3. K. O. Raputa. (2021) Napryamy vdoskonalennya mekhanizmu venchurnoho finansuvannya startapiv v Ukrayini [Directions for improving the venture financing mechanism of startups in Ukraine]- Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience], No. 2. – pp, 56-65. [in Ukrainian].
4. William Janeway, Ramana Nanda and Matthew Rhodes-Kropf (2021) *Venture Capital Booms and Startup Financing* - Harvard Business School. – 21-116 pp. [in English]
5. Sharma, Akshat. (2021). *Entrepreneurial Finance: External Financing Mechanisms of Start-ups with Special Emphasis on the Role of Venture Capital in the Indian Start-up Ecosystem*. International Journal of Scientific and Management Research. 04. 2021. [in English]
6. Huk O.V., Manayenko I.M. (2019) Venchurne investuvannya startap-proektu na riznykh etapakh yoho rozvytku. [Venture investment of a startup project at different stages of its development] - ekonomika ta

- upravlinnya pidpryyemstvamy [economics and business management] - vol,29. Pp, 151-156 [in Ukrainian].
7. Pro instytuty spil'noho investuvannya 2012: Zakon Ukrayiny vid 05.07.2012 № 5080-VI, (Verkhovna Rada Ukrayiny). [On joint investment institutions: Law of Ukraine dated 07.05.2012 No. 5080-VI (Verkhovna Rada of Ukraine)] Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17> [in Ukrainian]. (2023 вересень 18).
 8. Zhurnal NEW VOICE [NEW VOICE magazine] Retrieved from: <https://biz.nv.ua/ukr/tech/venchurni-investiciji-u-2022-to-zminila-viyna-v-ukrajini-novini-ukrajini-50327524>. [in Ukrainian]. (2023 вересень 17).
 9. Zhurnal Forbes Ukraine [Forbes Ukraine magazine] Retrieved from: <https://forbes.ua/innovations/u-yaki-startapi-naykrashche-investuvati-gid-vid-venchurnoi-investorki-viktorii-tigipko>. [in Ukrainian]. (2023 вересень 17).